No. 47. 1843.

VLISSINGSCHE COURANT.

Woensdag 19 April.

De uitgave dezer Courant geschiedt geregeld driemaal per week. De prijs van het abonnement is voor drie maanden f 2,25, en franco per post f 2,50. Advertentien worden geplaatst a 20 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodbekendmakingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1,20 is, en voor elke regel daarboven 20 Ct., behalve 35 Ct. zegelregt voor iedere plaatsing. Men abonneert zich bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk. Brieven franco.

NIEUWSTIJDINGEN.

RUSLAND.

~~...ERSBURG, den 2. April. Men schrijft uit Reval:~~

Een zeer scherpen noord-oosten wind, die in den avond van den 27. Maart was opgestoken en zich gedurende den nacht in eenen wezenlijken storm met sneeuwvlagen had veranderd, heeft tot in den avond van den 30 voortgeduurd. Deze bui dreef de sneeuw zoo geweldig voort, dat niemand, zoo lang zij aanhield, buiten 's huis durfde komen. Vele straten zijn zoodanig met sneeuw gevuld geworden, dat men er op zijn best te voet door konde komen, en zulks voor de paarden geheel onmogelijk was. Ontzaggelijke hoeveelheden sneeuw waren op de naauwe plaatsen en daken der huizen opeen gehoopt; de poorten der stad waren voor het oog verborgen; er was bijna nergens een doorgang. De naburige dorpen hebben nog meer geleden. Een groot getal boeren zijn genoodzaakt geweest over de daken hunner woningen te klimmen, om hun vee voedsel te geven en zich zelven water te verschaffen. Het was onmogelijk er aan te denken, de sneeuw gedurende de storm weg te ruimen en men was gedwongen den afloop af te wachten. Den 31. viel er geene sneeuw meer, de lucht klaarde op en men kon zich eindelijk met de opruiming bezig houden. Maar den 2. April stak er bij eene vrij heldere lucht een sterke westen en noord-westen wind op, die de sneeuwhoopen op nieuw uit een deed stuiven. Gedurende de storm was de koude tot 9. graden gedaald; den 2. teekende de thermometer niet meer dan ½ graad. Men zal ligtelijk begrijpen, dat de onbruikbaarheid der wegen, gedurende deze vier dagen, niet toegelaten heeft, dat eenigerlei levensbehoeften werden aangebragt; om die zelfde redenen zijn wij nog niet bekend met de schade, welke de storm op andere plaatsen veroorzaakt heeft.

DUITSCHLAND.

— Volgens meteorologische waarnemingen, heeft men in 43 jaren slechts 5 jaren geteld, welke eene zoo schoone en drooge maand Maart gehad hebben als wij thans hebben, namelijk, in 1802, 1803, 1808, 1824, en 1843. Deze jaren onderscheiden zich door buitengewoon vruchtbare jaren.

— De bekende pianist *T. Döhler*, wien men op het laatste bal van de heeren *Taglioni* en *Stulmuller* zijne beurs ontstal, heeft in de dagbladen van Berlijn de navolgende, aardige aankondiging doen plaatsen:

« De eerlijke heer *Dief*, die zoo vriendelijk was, op het laatste bal in de opera, wel zijne aandacht te willen vestigen op mijne beurs en brieventasch, wordt verzocht tasch en beurs, na aftrek der daarin voorhanden som van ongeveer 35 daalders, met de voor hem geenerlei waarde hebbende voorwerpen aan den eigenaar van het *Hôtel de Russie*, per stads post terug te zenden en op mijne altoosdurende dankbaarheid te rekenen."

Vijf dagen later zonde de heer *Döhler* een van muskusgeur doortrokken billet ontvangen hebben, van den navolgende inhoud:

« Hiernevens ontvangt gij van eenen bewonderaar van uw talent de bewuste 35 daalders, met het verzoek ons de beurs en brieventasch en de drie haarlokken, die wij daarin gevonden hebben, als eene dierbare gedachtenis te laten behouden. — Twee dieven, die alle uwe concerten bijgewoond en zich telkens voortreffelijk vermaakt hebben."

Men ziet dat er in Berlijn elegante gaauwdieven zijn.

ENGELAND.

LONDEN, den 12. April. Laatstleden Woensdag is in eene kolenmijn omstreeks New-Castle weder eene dier verschrikkelijke voorvallen gebeurt, welke menschenliefde, wetenschap en zorg maar niet schijnen te kunnen voorkomen. Door het in brand raken van het kolengaz hebben niet minder dan zeven en twintig menschen, zoo volwassenen als jongens, het leven verloren. Men denkt, dat het voorbijgaan van eenen onder-opzigter, zekeren heer *Matthias Grey*, die onder de slagtoffers is, met een licht voortig eene plaats, welke men reeds grond had om als gevaarlijk te beschouwen, het ongeluk heeft te weeg gebragt. De ongelukkige werklieden schijnen echter ditmaal niet door de nithersling zelve gedood, maar door de stiklucht, welke zij achtergelaten had.

— Naarmate het gebruik maken van den tunnel onder den Theems toeneemt, waar eergisteren nagenoeg zeventienduizend personen zijn doorgegaan, toonen de gaauwdieven ook meer en meer dat zij hun handwerk evenzeer onder als boven water weten te drijven, want reeds zijn verscheiden hunner in handen der politie gevallen.

— Volgens tijdingen van Kaap de Goede Hoop, tot 10 Februarij. hebben de hoofden der uitgeweken boeren, na het houden eener conferentie met kolonel *Hare* bewilligd, de opperheerschappij van Groot-Brittannie te erkennen. Kolonel *Hare* zou nu een paar honderd man te Philipolis achterlatende, met zijne vorige magt naar Grahams-town terug keeren. Zoo het schijnt wordt de luitenant-gouverneur zelf op de plaats verwacht, om de grieven der boeren te hooren en zoo veel mogelijk uit den weg te ruimen.

BELGIË.

Men meldt uit Brussel, dd. 14 April.

In het groote gasthuis van het begijnhof alhier, woont een te Leiden in Holland geboren man, *Jan Herman Jonckers* geheeten, die gisteren in zijn honderd en negende jaar getreden is. Hij is volkomen gezond, bezoekt te voet de kerk en andere plaatsen en schijnt nog verscheiden jaren te kunnen leven.

NEDERLANDEN.

— Men verneemt, dat het Zijne Majesteit heeft behaagd, bij Hoogstdeszelfs besluit van den 19. Maart 1843, nº. 15: 1º. het Departement van Oorlog te magtigen, om de milicien der ligting van 1843, die bij de verschillende corpsen der armée in reserve zijn geplaatst, voor den tijd van *drie maanden*, en wel van 1 *Juny* tot 31 *Augustus* dezes jaars, tot de werkelijke dienst op te roepen, ten einde gekleed en in den wapenhandel geoefend te worden; 2º. te bepalen: *a* dat de manschappen, die door ziekte of andere redenen mogten worden verhinderd, op den bestemden tijd bij het korps op te komen, of de instructie gestadig bij te wonen, mitsgaders zij, die daarin achterlijk mogten blijven, na het eventueel vertrek met groot verlof der overige miliciens, zoo veel langer in werkelijke dienst zullen worden gehouden, als dit noodig zal worden geoordeeld; *b* dat er op den 15. Augustus eerstkomende, bij de onderscheidene korpsen, onder al de miliciens uit de reserve in active dienst opgeroepen, eene loting zal plaats hebben, welke zal uitmaken, wie hunner, ter aanvulling van het één-vierde gedeelte der nationale militie, hetwelk voorbehouden is te zamen te doen blijven, dadelijk voor den tijd van *een jaar* in werkelijke dienst gehouden, of wel, bijaldien het belang van de dienst zulks noodzakelijk mogt maken, later weder onder de wapenen geroepen zal moeten worden.

— Men schrijft uit Breda het volgende. « Eene allerdroevigste daad heeft plaats gehad in ons naburig dorp Leur, eene daad zoodanig treffend dat zij ieder inwoner, ja schier allen die zulks vernemen onwillekeurig tranen afperst. Een jongeling en een meisje, beiden van den deftigen burgerstand en naauwelijks 19 jaren oud, hadden sinds geruimen tijd kennis; de vooruitzigten der jonge lieden voor een bestaan waren van dien aard dat het hun belette een huwelijk aan te gaan. Zondag jl., omstreeks 8 ure des avonds hadden zij beiden het ouderlijk huis verlaten en men vermeende zij lieden naar Belgie op reis waren; dan, dingsdag toen men in de vaart of haven van de gemeente Leur eene muts van het ongelukkige meisje drijvende vond, kreeg men vermoeden dat er een ongeluk plaats had, hetwelk zich ook woensdag des morgens 9 uren verwezenlijkte, toen men omstreeks 10 minuten van de gemeente de beide jongelieden met een touw aaneengestrengeld levenloos opvischte. Ziedaar eene gebeurtenis, welligt eenig in hare soort, welke ons vaderland te betreuren heeft, en voornamenlijk onze omstreken in diepen rouw dompelt."

DORDRECHT, den 14. April. Als een voorbeeld van den hoogen ouderdom, welke het paard in ons land bereiken kan, wordt ons uit Brandwijk, in den Alblasserwaard door den bouwman *W. Verwey*, medegedeeld, dat bij hem in de afgeloopen week een paard gestorven is, dat den ouderdom bereikt had van 40 jaren. Bij de Arabieren, die voor hunne paarden de naauwlettendste zorgen aanwenden, treft men vele voorbeelden aan van den hoogen ouderdom, welke die dieren bereiken kunnen, doch ook daar behoort, bij de naauwgezetste behandeling, een leeftijd van 40 à 50 jaren tot de uitzondering.

HELDER, 12 April. De dag van heden was bestemd tot de voltrekking van de doodstraf, door middel van den kogel, aan den fuselier van de derde divisie der Landmagt No. 33, *G. Oudshoorn*, dewelke tot die straf was veroordeeld geworden, wegens kwade bejegening, een zijner superieuren aangedaan. Eene gebeurtenis, welke de regtvaardigheid der wet tot in hare uiterste gestrengheid doet gevoelen, maakte op de bevolking dezer gemeente den diepsten indruk en de deelneming in het lot van den ongelukkigen veroordeelden, was voor dengenen, welke hem hadden kunnen gadeslaan of van zijnen gemoedstoestand onderrigt waren, ten top gestegen door de godsdienstige onderwerping, waarmede hij zijne laatste levensstonde verbeidde. Buiten de manschappen van het garnizoen, welke de straf-oefening moesten bijwonen, was de toeloop naar de strafplaats groot en ontzettende toebereidselen hadden de gemoederen der aanwezigen in de uiterste spanning gebragt. Reeds was de voorlezing van het doodvonnis aan den veroordeelden geëindigd; reeds was hij den zandhoop genaderd en had de blinddoek hem belet de nadering der manschappen te zien, die den last hadden bekomen hem het doodende lood toe te brengen; reeds had de getrouwe herder, de leeraar *C. de Cock*, die tot op dit oogenblik door godsdienstige troostredenen en gebeden den ongelukkige moed had ingeboezemd, verlaten, toen op eens het woord van koninklijke lijfsgenade zich door de lucht verhief en de strafoefening geschorst werd. Onbeschrijfelijk was de sensatie, welke dit genadewoord op de aanwezigen te weeg bragt. Een luid aanhoudend en herhaald gejuich, was het antwoord der deelnemende bevolking. De teruggang van den dood bevrijden strafschuldige geleek een triomftogt, door de onmiskenbare vreugde, welke op het gelaat van alle aanwezigen zoo duidelijk te lezen stond en zoo treffend afstak bij de algemeene verslagenheid van vervlogen oogenblikken. De veroordeelde zelfs had den schok met moed doorgestaan doch toen eerst scheen hij regt zijne denkkracht te hebben hernomen, toen eerst verscheen een glans van genoegen op zijn gelaat, toen in de gevangenis terug gekomen zijnde, een der aanwezigen hem toevoegde: *» Oudshoorn*, wat zal uwe oude moeder blijde zijn."

— Wij hebben brieven uit Curaçao van den 10. Maart, waaruit wij de volgende berigten ontleenen:

« Er heerscht hier weder eene ziekte onder het scheepsvolk van de oorlogsbrik de Merkuur. Twee adelborsten en een achttiental der matrozen zijn hier aan gestorven. In het voorgaande jaar heerschte dezelfde ziekte aan boord van de oorlogsbrik de Venus, en ter gelijker tijd aan die van de Snelheid, aan welker boord de ziekte losbrak op reis van Suriname naar Curaçao. Deze vaartuigen verliezen alsdan een vierde of vijfde gedeelte der manschappen, terwijl de overige, die insgelijks aangetast waren, herstellen. Men wil opgemerkt hebben, dat, als een vaartuig aan de werf moet gerepareerd worden, en men het hol heeft geruimd, door de waterkisten aan wal te brengen, er eene ziekte onder het scheepsvolk ontstaat. Het hol zou alsdan met een gassoort gevuld worden, die er verborgen was door de ruiming; en het scheepsvolk dan weer aan boord komende, zou deze lucht inademen, die dan het bloed zou ontaarden. Als er in zulk geval werkelijk een nadeelig gas in het vaartuig over gebleven ware, dan zou men dit in dezen tijd wel kunnen ontdekken, daar men thans de middelen bezit, om de bestanddeelen der lucht zoo naauw te kunnen kennen. Zoo wordt bijv. de vermeerdering van een tienduizendste gedeelte van het koolstofzuur in den dampkring door dezelve merkbaar. Het waarschijnlijkste is echter dat er zulk een verderfelijke gas niet aanwezig is, maar dat de kiemen dezer koorts ontstaan, wanneer deze vaartuigen te Suriname in de monding der kreken liggen, om het vlugten der negers voortekomen. Deze kiemen ontwikkelen zich later, wanneer deze vaartuigen hier te Curaçao aankomen. *(Utr. C.)*

INGEZONDEN STUKKEN.

Tweede Antwoord aan den Heer K., op deszelfs dupliek in de Vlissingsche Courant van 6 dezer.

Mijn beste, goede en voortreffelijke Heer K, door wien wij voor geheel een ander worden gehouden dan wij zijn, en die de uitstekende vriendelijkheid hebt, ons met complimenten te overladen, gij wordt door een ijver, en eene gehechtheid aan de godsdienst uwer voorvaders, weggesleept die, hoe loffelijk hij ook moge zijn, evenwel geen nadeelige invloed, op de geldelijke belangen van derden mag te wege brengen.

Wie heeft immer beweerd dat een Jood, of hij lidmaat of geen lidmaat zijner kerkelijke gemeente is, van de godsdienst-oefening, wordt uitgesloten? let wel, van de godsdienst-*oefening*; deze uitsluiting zou immers tegen het beginsel aandruisschen, volgens hetwelk iedere godsdienst-oefening openbaar moet plaats hebben Zoolang de ruimte der godsdienst-tempels het gedoogt, mag niemand den toegang tot dezelve worden geweigerd, en de Jood wordt daardoor evenzeer in staat gesteld de kerken, als de Christen de Synagogen binnen te treden.

Maar geheel anders is het met de godsdienstige en kerkelijke voorregten en voorkeuren gesteld, welke op de geimmatriculeerde en bijdragende Israeliten, boven de niet geimmatriculeerde en niet bijdragende, worden toegepast.

Deswege, mijn heer, zijn de grenslijnen wel degelijk, bij de gesanctioneerde en huishoudelijke reglementen van iedere gemeente, getrokken; wij herhalen hetgeen desaangaande, in ons vorig schrijven, is betoogd, zondor er het minste van terug te nemen; én hebben wij u, vroeger, ten onregte, beschuldigd van tegen uw beter weten, met ongegronde stelregels te voorschijn te komen, dan nemen wij thans de vrijheid UEd. naar het kerkbestuur van Middelburg te verwijzen, om inlichtingen; het bestek dezes ongeschikt achtende, over zoodanig onderwerp van huishoudelijken aard, in uitweiding te treden.

Wanneer in Nederland de belijder van de Joodsche godsdienst, zonder tot eene kerkelijke gemeente te behooren of te willen behooren, evenwel, volgens kracht van wet hebbende verordeningen, kan gedwongen worden, geldelijke bijdragen, tot het onderhoud dezer gemeente, te verleenen, en den belijdenisloozen Christen daarentegen zoodanigen, gedwongen last *niet* kan worden opgelegd, dan ondergaat de Jood van mama de grondwet, eene in het oogloopende stiefmoederlijke behandeling, het levensbeginsel der grondwettelijke gelijkstelling is dan wel degelijk aangetast, en de Jood daardoor, uit de *algemeene* werking van het maatschappelijke verdrag, gesloten.

Reeds meermalen gaven wij te kennen, ons tot de zaak zelve te bepalen, en gevolgen en omstandigheden ter zijde te stellen. In iedere beschaafde maatschappij worden geregtelijke *eischen*, aan de wetten getoetst, en toegewezen of afgewezen, naar mate zij al of niet op die wetten berusten; een recensent moge gehouden zijn, voor hetgeen hij afkeurt of doorstrijkt, iets anders in de plaats te stellen; bij welke de nietigheid der grondslagen

aanteont, waarop eene geldvordering, een kerkschatting, eene dwangbelasting steunen, die door den arm der wetten worden gehandhaafd, mag zich van eene dergelijke verpligting outslagen achten.

Wij hebben nimmer gezegd dat de kerkreglementen der Israëliten geene verbindende kracht hebben, zij hebben die wel degelijk, maar alleen voor de ledematen en voor de passiven, die de instandhouding der kerkelijke gemeente ter harte gaat, en daarvoor offers veil hebben. De hervormde kerk moge als *een* enkel zedelijk ligchaam gecenseerd worden; maar iedere kerkelijke gemeente der Israëliten, staat als zedelijk ligchaam alleen, en niemand ter wereld, kan of mag *gedwongen* worden zich aan hetzelve te verbinden of aan te sluiten.

Redeneert gij nu, « tot de kerkelijke gemeente behoeft gij « in geene betrekking te staan, maar *betalen* zult gij evenwel," dan vervalt gij in een zeer berispelijk palliatief tegen over kerk- en gewetensdwang, welke Jood en Christen schuwen en verachten!

De belijdenisloose Christen behoort tot geene godsdienst, uit dien hoofde kan hij in geene lasten voor zijne kerk betrokken worden; de Jood daarentegen, eenmaal het verbond der besnijdenis ingetreden zijnde, wordt als Jood erkend; gesteld dat die *regel* door de Joodsche kerkleer gaaf ware aangenomen, zonder aan de minste uitzondering onderhevig te zijn, welk *regt* leidt ge toch van *uwe* erkentenis af, om *hen* eene jaarlijksche dwangbelasting op te leggen? *Gij* houdt hem voor een Jood, ofschoon *hij* niet geimmatriculeerd is, ofschoon *hij* zich van *uwe* kerkelijke gemeente afzondert; maar uit hoofde *gij* hem met den geloofsbroederlijken band omwindt, even daarom rust op *hem* geene verpligting, zijne beurs te trekken en tot den maaltijd bij te dragen, waarbij *hij* niet aanzitten *wil*!

In Palestina waren kerkelijke en lands wetten synonymen; in Nederland niet.

Tusschen twee haakjes mijn heer K., indien er volstrekt geen onderscheid, tusschen geimmatriculeerden en niet geimmatriculeerden, bestaat, tot welk doeleinde werd dan van ouds her, bij alle Joodsche gemeenten, het lidmaatschap ingevoerd en in alle, thans vigerende kerkreglementen, overgenomen.

Wij drukken niemand het eerloof op den kruin, die der godsdienst zijner vaderen een jaarlijksch offer weigert; er bestaan Goddank der zulken zeer weinig, maar wanneer wij de onvoorwaardelijke gelijkstelling niet kunnen toegeven, door UEd. aan lidmaat en vreemde toegekend, dan gelooven wij van de andere zijde, dat een Jood *niets* van zijne zedelijke of *godsdienstige* waarde verliest, wanneer hij, door aannemelijke beweeggronden geleid, zich buiten de gemeenschap der kerkelijke vereeniging wil houden.

Iedere kerkelijke gemeente kan beschouwd worden als te zijn, eene vereeniging of genootschap tot godvruchtige en weldadige doeleinden, even als andere genootschappen, die voor wetenschappelijke of andere oogmerken, zijn ingesteld: kunt gij mij nu dwingen lid eener letterkundige of andere maatschappij te worden, of dezelve door geldelijke bijdragen te ondersteunen? neen; kunt gij mij *dwingen* lid eener kerkelijke gemeente te zijn, of hen door mijn geld te ondersteunen? neen; de achtbaarheid der kerk heeft hier geen het minste voorregt.

Volgens de thans fungerende reglementen der Joodsche gemeente in Belgie, wordt de Israëliet, welke na verloop eener twaalf maandelijksche inwoning zich niet in de registers der kerkelijke gemeente, laat inschrijven, in geene deele als *Jood* erkend, en bij alle voorkomende gelegenheden, als zoodanig behandeld. Men zou in Nederland van hetzelfde beginsel kunnen uitgaan, en veelligt er zich beter bij bevinden, dan bij de tegenwoordige dwangbepalingen.

Wanneer te Middelburg b. v. twintig Joodsche huisvaders wonen, welke de pligten hunner godsdienst in hunnen huisselijken kring vervullen; negentien derzelve verlangen een kerk te bouwen, eene eeredienst op te rigten, eene kerkelijke gemeente aan te leggen, de twintigste verkiest, zich uit te sluiten, dan is geene magt ter wereld toereikend, zijn vrijen wil palen te stellen; nu volbrengen negentien hun voornemen, en ziedaar de ander verpligt, om datgeen te onderhouden, hetgeen vroeger met zijne genegenheid strijdig was; andermaal gezegd, eene tegenstrijdigheid waarvan de jaarboeken der tegenstrijdigheden bezwaarlijk een voorbeeld opleveren.

De kerk-contributie is overigens de eenige geldelijke hulpbron niet voor het bestaan der Joodsche gemeente; en bijaldien, bij de Hoofd-Synagogen, de Opper-Rabijnen en de Rabijns weduwen van den Staat worden bezoldigd en gepensioeneerd, dan zou deze belasting ten minste *daar* kunnen vervallen, of haar bedrag, tot het onderhoud van verarmde ledematen, kunnen worden aangewend. Kleine plaatsen met een handjevol kerkelijke bevolking, kunnen godsdienstige bijeenkomsten houden, zonder juist een gemeente uit te maken.

Wat nu het point de départ, in het onderhavige Bosscher proces. betreft, wij bedoelen daarmede litt. c van het Koninklijke Besluit 12. Junij 1814 No. 58, (kerkelijke verordeningen No. 2) waarbij de dictatoriale magt den hoogen staatsdienaar gelast, bij het daarstellen van kerkreglementen te zorgen « *voor de « rigtige administratie der financien, doelmatig gebruik der armen- « fondsen en goede beheer van pieuse gestichten*," een radicaal hetwelk nimmer heeft aanleiding kunnen geven, tot het daarstellen der magtspreuk: « *Dat schikkingen zullen gemaakt worden « omtrent zoodanige personele contributien voor de eeredienst*, waartoe « ook de Israëliten gehouden zijn, die niet bekend zijn als « geimmatriculeerde leden der kerk;" eene *ministeriele* bepaling, op grond van het even gemelde litt. c uitgebragt, en daarmede in hoegenaamd geen verband staande, blijkens het « reglement « op het kerkbestuur der Israëlitische gemeenten in de Vereenigde « Nederlanden, 25 Junij 1814," ter staats-secretarie in Julij daaraanvolgende gedrukt, pag. 7 regel 25, 26, 27 van boven; *niet in de kerkverordeningen opgenomen.*

Met de beginselen welke tot dusverre, in het onderwerpelijke regtsgeding, als onfeilbare gidsen, schijnen gehuldigd te zijn, beoogen wij over het algemeen, de van de bovengemelde ministeriele verordening ontleende bepaling, in alle kerkelijke reglementen opgenomen, waarop hen onbepaald en onvoorwaardelijk regt, tot het innen der belasting in kwestie, zouden gevestigd zijn, en in het bijzonder, de quasi organieke verordeningen sub No. 3: een stuk hetwelk wij hierbij regtstreeksch voor valsch en ondergeschoven verklaren, en aan de verantwoording overlaten van den hoogen ambtenaar, dien in der tijd, het in omloop brengen en mededeelen dezer verordeningen, officieuselijk, werd opgedragen.

De Souvereine Vorst heeft het geweten, de gemoedelijkheid, de zedelijke overtuiging en den vrijen wil zijner Joodsche landzaten geen geweld willen aandoen; en wanneer de heer K, de vrijzinnigheid welke de kerkreglementen ademen, tracht te bewijzen door het verbod aan de geestelijkheid, om zich met de handelingen der leken buiten de kerk in te laten, dan wordt die vrijzinnigheid in een nog meer helder daglicht gesteld, door de bepalingen, van het tot stand brengen voor vleeschhallen, waarvan door ieder Israeliet, *die prijs op zijn godsdienst stelt*, *kan*, en niet *moet* worden gebruik gemaakt.

Het consistoriaal reglement van Koning Lodewijk vorderde de belasting, *ook* van ieder welke zich als Jood erkende; de Souvereine Vorst der Nederlanden heeft zich, aan eene zoo verregaande teugelloosheid, niet schuldig gemaakt.

Het cherim, (banvloek) en andere kerkelijke aardigheden, welke wij der vermelding onwaardig achten, waren in vroegere tijden, de natuurlijke gevolgen van hierarchale aanmatiging aan de eene, en zwakheid en domheid aan de andere zijde; sedert 1795 ongangbare waar, ofschoon later nog in omloop gehouden. Voor het buiten werking brengen derzelve, hebben de Nederlandsche Israeliten, aan de organisatie van 1814, hoegenaamd geen dank te wijten. (1)

Wanneer gij nu overigens den indifferenten geloofsgenoot, zijne geldelijke bijdragen afperst, dan zeker zal zijne onverschilligheid tot vijandschap overslaan, en de Joodsche kerk in Nederland zal daardoor weinig aanwinst erlangen. (2)

En daarmede gelooven wij over de onderhavige zaak genoeg te hebben gezegd en hebben de eer den heer K, de verzekering onzer achting aan te bieden.

7 April 1843. HEYERMAN.

(1) Eenige heeren te Jerusalem, geprotegeerden van den heer Lehren te Amsterdam, hebben onlangs nog den banvloek uitgesproken over alle Israëliten welke, aan zekeren Albertus feu et lieu verstrekken!! Wij zullen op dit onderwerp nader terugkomen.

(2) Het komt ons gepast voor, hier eene zinsnede neder te stellen, uit een art. voorkomende in de *Vl. Courant*, 18 Jan. dezes jaars, luidende:

« Is het niet ergerlijk, menschen zoo arm aan rabbinismus als « Fillips de 2e aan godsdienstige verdraagzaamheid, voor het gasidismus te zien kruipen! dit trouwens kan er nog mede door, « maar na alle godsdienstpligten te hebben afgeschud, en in het « volle genot van de zoete vruchten der vrijzinnigheid, den minder « bemiddelden en minder aanzienlijken geloofsbroeder, naar « den tijd der middeneeuwen terug te dringen, is het werk van « lafhartigen en dompers!"

MENGELINGEN.

De Schot in Parijs.

(*Vervolg van No. 44.*)

« Ja, uwe Majesteit," hervatte Hamilton," zoo lang er een zwaard getrokken en een oorlogsros bereden geworden is voor de zaak mijner ongelukkige gebiedster, zoo lang ook bleef ik in het veld; maar hoe ik op den roem, van den laatsten en trouwsten harer aanhangers geweest te zijn aanspraak zou kunnen maken, weet ik niet. Honderden vielen op het slagveld van Langside, die even zoo dapper en nog betere krijgslieden waren dan ik; honderden hebben sedert hunne trouw met hun bloed op het schavot bezegeld, en nog kloppen duizende harten in Schotland zoo getrouw voor haar, als zij ooit voor iemand ter wereld, bij den klank der trompetten op het slagveld deden; duizende, die haar gevolgd en voor haar gestreden hebben, gewaakt, gevast en gebloed."

« Maar die vergeten hebben haar te wreken," viel hem Catharina in de rede, en lang klonken deze woorden vreeselijk in de ooren des krijgers; want nooit had hij gedacht, dat zulke helsche toonen over de lippen eens menschen, althans niet van eene vrouw zouden kunnen komen. « Zijt gij het niet, sprak zij, wiens naam tot het nageslacht over zal gaan met die van David, Joël, Judith en alle anderen, welke de vervolgers der kerk versloegen? Zijt gij het niet, wien vorsten zich tot roem moesten rekenen te vereeren, wien de Heilige Vader van ons geloof zelf den gezegenden heeft genoemd? Zijt gij niet Maria's wreker, dezelfde die den Ketter Murray verslagen heeft?"

Heerlijk! komt de wind van dien kant, dacht de verwonderde Hamilton, toen hij koelbloedig antwoordde: « Hij was de vijand mijner koningin, mijner hoogst ongelukkige koningin, en daarom streed ik met hem à l'outrance; hij was de vervolger der geloovigen, en daarom vervloekte ik hem; hij was de moordenaar mijner vrouw, en daarom, alleen daarom, versloeg ik hem!"

« Gij deedt wel daaraan en hebt edel gehandeld," riep de koningin; « aanhangers, aan u gelijk, te vereeren en te beloonen, rekent het huis Guise een genoegen en roem."

« Sieur Hamilton!" vervolgde Karel, de volgzame kweekeling zijner duivelsche voogdes, aardsche belooningen zijn slechts ijdele zaken voor mannen als gij, maar draag dit zwaard als een teeken der verschuldigde dankbaarheid van den koning van Frankrijk aan den wreker zijner nicht: wilt gij hetzelve even dapper voor dengenen, die u dit aanbied, voeren, zie hier dan een oningevuld patent voor het opperbevel onzer lijfwacht; wil ik het met den naam Hamilton invullen?"

« Waardigheden als deze," begon de ridder hierop, toen de koningin hem met deze woorden in de rede viel:

« Zijn eene geringe belooning, wij weten dit, om tegen uwe verdiensten in de weegschaal gelegd te worden: ontvang dezelve slechts als een voorloopig bewijs van latere en grootere giften. Dien het huis Guise zoo als gij deszelfs bloedverwanten gediend hebt en later kan de maarschalksstaf de uwe worden! Geen dank verder, ridder! Daden zijn de eenigste dank, welke wij verlangen. Vaarwel, wij zullen morgen verder spreken met onzen officier."

Hamilton, sedert lang met de etiquette der hoven bekend, ontving het geschenk op zijne knieën, kuste de schitterende kling en ging, zonder zich om te wenden met eene diepe buiging naar de deur, boog daar nog eens en dieper dan te voren; en verliet het vertrek. Naauwelijks echter was hij drie trappen afgestegen, toen hij door de stem van Catharina zelve terug geroepen werd.

« Ha! Nu zal ik den prijs vernemen, welke ik voor dit kostbare speelgoed betalen moet. Het schijnt, als of dit meer een verguld lokaas voor verwacht wordende diensten, dan wel eene belooning voor verrigtte daden moet beteekenen!"

Deze woorden mompelende, keerde de Schot terug, en bleef bedaard staan wachten op de woorden des verleiders.

« Wij hebben ons bedacht, ridder," zeide Catharina op een afgemeten, half fluisterenden toon; « gij kunt ons eene dienst van het hoogste gewigt bewijzen, en wel zoodra het dag wordt. Deze dienst is niet zonder gevaar, maar wij weten tot wien wij spreken! Ook is zij eervol, en wij verheugen ons dus, u daarmede te kunnen belasten! Volvoert gij ze naar wensch, dan zullen wij u morgen avond als Maarschalk van Frankrijk begroeten. Neemt gij dit aanbod aan?"

« Gevaar, U. M.," hernam de dappere ridder, « gevaar is de ziel der eer, en alleen voor de eer leef ik! Welke zijn Uwer Maj. bevelen?"

In de meening dat haar aanbod begrepen en aangenomen was, namen de gelaatstrekken van Catharina dezelfde uitdrukking van triomferenden haat als vroeger aan, en op een toon van verrukking wegens het uitzigt op bevrediging harer wraak, zeide zij:

« Gij kent zonder twijfel den Admiraal Casper de Coligny, den ketter, het zwaard en het schild der vervloekte Hugenoten?"

« Ik ken dien man als dapper soldaat en onovertreffbaar legerhoofd. Jammer slechts dat hij niet even zoo geloovig als voorzigtig en ervaren is. Wat is Uwer Majesteits wil omtrent dezen de Coligny?"

« Qu'il Meurt!"

« Geef mij een middel aan de hand, om met hem eenen strijd te beginnen, en ik zal mijnen pligt doen! Maar hoe zoude ik daartoe aanleiding kunnen vinden, met een zoo hoog geplaatst man als de Coligny? Stel mij tegen over den admiraal en laat mij de voordeelen mijner plaats en wapens op elke wijze waarnemen, en ik geef U. M. mijn woord van eer, dat hij morgen nacht niet meer onder de levenden behooren zal."

« Meent gij dan," zeide de koningin met eenen bitteren lach, « meent gij, dat wij het leven van eenen getrouwen dienaar zoo gering achten, dat wij hetzelve aan den strijd met eenen man als Coligny willen blootstellen? Zoo als Murray, zoo ook valle de Coligny!"

« Niet door de hand van Hamilton!" was het bedaarde en vastberaden antwoord van den Schot. « Over mijn leven mag U. M. gebieden, als over haar eigen; ik tel het niet; maar mijne eer is mijn eigendom. Beleedigingen, mij in persoon toegevoegd, heb ik gewroken, zoo als mij het beste voorkwam; maar ik ben geen lage moordenaar, die heimelijk menschen ombrengt, welke hem geen leed hadden gedaan; ook is een Schotsch edelman niet gewoon zich voor het vergieten van bloed met goud te laten betalen. Ik vrees dat ik de voorwaarden, onder welke ik U. M. dienen zou, misverstaan heb. Met blijdschap en dankbaarheid ontving ik deze teekenen van U. M., als een bewijs van goedkeuring voor roemvolle diensten op het oorlogsveld, doch waren zij mij geschonken als een loon voor het bloed van Murray, of als een prijs van een nog te bedrijven moord, dan moet ik onderdanig, doch op het bepaaldst deze gunst van de hand wijzen."

« Wat! ... gij naauwgezetste van alle moordenaars!" schreeuwde de jonge koning, wiens ijzeren borst voor elk medelijden, voor elk verheven gevoel van het menschelijk hart ongenaakbaar was; « hebt gij den man niet reeds maanden vooraf tot het voorwerp uwer wraak uitgekozen? Hebt gij hem niet overal vervolgd en opgespoord, zoo als uwe Noordsche jagers een hert najagen! Hebt gij hem niet op eene onmenschelijke wijze vermoord, toen hij door toeval in uwe handen viel! En nu wilt gij zoo onbeschaamd zijn, om lang en breed over eer te redeneren. Eer bij een' gewonen sluipmoordenaar! ha! ha! ha!" en met eenen schaterenden lach besloot hij zijne valsche, honende taal.

« Juist, omdat ik geen gewoon moordenaar ben," antwoordde de edele Schot, « wijs ik uwe belooning van de hand, daar ik een afschuw heb van de dienst welke gij van mij vergt, en den vlekkeloozen naam mijner edele familie niet wil bezoedelen, door eene schandelijke daad. Mylord! ik versloeg dien dwingeland, gelijk ik ook U. M. verslaan zoude, bijaldien ik dezelfde oorzaak daartoe had. Ware hij beneden mij in rang geweest, eene korte biecht en een nog korter strik zouden de schuld vereffend hebben, die hij aan mij te betalen had; maar nu hij met mij gelijk stond, heeft mijn goed zwaard, dat zijnen heer nog nooit verlaten heeft, háár gewroken die ik met eene onwankelbare trouw lief had. Hij was, wanneer het u belieft dit zoo uit te drukken, boven mij verheven! Wel is waar, niet door adel, dapperheid of deugd, noch ook door andere gaven der natuur, maar in list en staatkunde, benevens in alle die nietige hoedanigheden, die slechts dwazen eerbied inboezemen. Één weg der wraak slechts, stond voor mij open, slechts één; ik sloeg dien in, en zou den doodvijand van het menschdom tot mijn raadgever gekozen hebben, bijaldien hij mij wraak beloofd had! Toon mij den man die Hamilton durft lasteren en Hamilton zal hem ter neder vellen; kan het zijn, op eene roemvolle, opene wijze; maar in allen gevalle, hij zal hem verslaan. Wat deze zaak evenwel betreft, sire, zoo heb ik geenen vrijbrief uit mijn vaderland mede gebragt, om hier in Frankrijk moorden te begaan, mijne eigene zaak heb ik uitgemaakt, zoo als mij zulks het best toescheen, maar voor geen prijs ter wereld zal ik mij vernederen, om het middel van eens anders wraak te worden hetzij voor vorst of voor een boer! Vaarwel, en mogt U. M. weder menschenbloed willen koopen, zoek dit dan niet bij den Schotschen adel! U. M. heeft Spanjaarden en Italianen genoeg in uwe dienst, die dit bevel zullen ten uitvoer brengen, zonder dat gij noodig hebt dien last aan eenen Schot op te dragen, wiens denkwijze hem tot zoo iets ongeschikt maakt. Voor het overige, heeft Uwe Maj. iets anders van Hamilton te vergen, dat hij met eere doen kan, zoo zal uw wensch voor hem eene wet zijn. Tot zoo lang bid ik Uwe Maj. mij te ontslaan."

(*Vervolg hierna.*)

CORRESPONDENTIE.

Wij ontvangen heden het berigt, dat 150 exemplaren onzer Courant van den 13. dezer, No. 45, niet aan derzelver adres zijn gekomen. Deze exemplaren zijn door ons, behoorlijk ingepakt, op het postkantoor alhier bezorgd en gefrankeerd. Wij hebben ons dienaangaande tot den Directeur van gemeld kantoor gewend, die ons berigtte dat dezelve nu wel zouden ontvangen zijn. Wij verzoeken, indien dit niet mogt bewaarheid worden, er spoedig van te worden onderrigt.

— Het stuk geteekend J. L. H. in een volgend No.

ZEETIJDINGEN.

VLISSINGEN, den 18 April. Sedert den 16 dezer zijn alhier ter reede gekomen.

Voor Antwerpen bestemd:

Experiment, C. Reutersen, Buenos-Ayres, huiden; Leadbitter, A. Pikney, Cork, Tarwe; Margatinson, B. Howard, New-Castle, hoorns; Melea, A. Hohorst, Montevideo, huiden; The Jane, W. Whitnall, Londen, tarwe; Heinrich, G. R. Eckhoff, Embden, haver.

Te Vlissingen, bij A. W. VAN BIEREN.